

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Pedagogía da actividade física e do deporte		Código	620G01001
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuadrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Gonzalez Valeiro, Miguel Angel		Correo electrónico	miguel.gonzalez.valeiro@udc.es
Profesorado	Gonzalez Valeiro, Miguel Angel		Correo electrónico	miguel.gonzalez.valeiro@udc.es
	Toja Reboledo, Maria Belen			belen.toja@udc.es
Web				
Descrición xeral	Bases conceptuais pedagóxicas. A educación como proceso de comunicación. Introducción aos principais elementos didácticos. Teorías críticas da educación. Introducción ao sistema educativo. Exercicio profesional como servizo e vocación educativa. Fundamentos curriculares para a programación da educación física escolar. O centro escolar, a educación física e a actividade deportiva e recreativa como lugar de educación de valores.			

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A4	Coñecer e comprender as bases que aporta a educación física á formación das persoas.
A6	Deseñar e ordenar estratexias e espazos de aprendizaxe que respondan á diversidade social (sexo, xénero, idade, discapacidade, culturas?) e ao respecto dos dereitos que conforman os valores que aporta a educación física e deportiva á formación integral dos cidadáns.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A8	Deseñar, desenvolver, e avaliar os procesos de ensino ? aprendizaxe, relativos á actividade física e o deporte, con atención e titorización segundo as características individuais e contextuais das persoas (xénero, idade, discapacidade, culturas, etc.).
A9	Elaborar propostas curriculares para as distintas etapas no marco institucional dun centro educativo, desenvolvendo os elementos da programación didáctica da área de E. Física, con arranxo á lexislación vixente e ao proxecto educativo de centro.
A10	Coñecer os distintos niveis da lexislación educativa e aplicar os fundamentos básicos que promove en canto á Planificación e Programación Didáctica da Educación Física nas etapas educativas.
A11	Posuír o conxunto de habilidades ou competencias docentes que faciliten o proceso de ensino-aprendizaxe na aula de educación física.
A13	Identificar as principais tarefas do profesor de educación física dentro e fóra da aula, resaltando as que fan referencia á súa labor tutorial, orientadora e departamental.
B3	Traballar nos diferentes contextos da actividade física e o deporte, de forma autónoma e con iniciativa, aplicando o pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Trabajar de forma colaboradora, desenvolvendo habilidades, de liderado, relación interpersoal e traballo en equipo.
B7	Xestionar a información.
B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B14	Comprender e aplicar a lexislación vixente relativa ao marco das actividades físicas e deportivas nos distintos ámbitos: educación, deporte, xestión, lecer e saúde.
B15	Comprender e saber utilizar as importantes posibilidades que a educación física e o deporte teñen para xerar hábitos sociais e valores democráticos (coeducación de xéneros, respecto á diversidade social e cultural, cooperación, competición respectuosa, compromiso co contorno?).
B17	Promover e avaliar actividades de ampliación curricular, referentes á creación de hábitos autónomos de actividade física e deporte.
B18	Comprometerse e involucrase socialmente coa súa profesión e en concreto, coa situación actual da actividade física e o deporte na educación formal; coa xestión do centro educativo; cos seus compañeiros (traballo cooperativo) e con aqueles aos que educa.

C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Analizar criticamente todas as circunstancias e feitos que rodean á educación	A7	B3	C1
	A8	B4	C3
		B7	C4
		B11	C7
		B15	
Abordar reflexivamente as reformas educativas e as súas implicacións no ámbito das actividades físico-deportivas.	A6	B14	C1
	A8		C3
	A10		C4
			C7
Comprender as bases da educación e os principios da educación física e o deporte para a formación integral das persoas	A4	B15	C1
	A6	B18	C3
			C4
			C7
Coñecer e comprender os fundamentos curriculares da educación física formal	A6	B3	C1
	A8	B14	C3
	A9	B15	C4
	A10	B17	C7
	A11		
Comprender e aplicar os principios conductuales no contexto educativo, recreativo, da actividade física e a saúde e do adestramento deportivo	A7	B3	C1
	A8	B11	C3
	A13	B15	C4
			C7
Desenvolver actitudes favorables cara á colaboración interdisciplinar e o traballo en equipo.	A4	B3	C1
		B4	C3
		B18	C4
			C7

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Conceptos básicos da Pedagogía da actividade física e do deporte	- A educación, a Pedagogía e as Ciencias da Educación - A Pedagogía da actividade física e do deporte: Educación Física e Pedagogía Deportiva - Perspectiva ecolóxica da Educación Física: O centro educativo e o profesorado de EF como eixo do fomento dos estilos de vida activos para a formación dun alumnado ben educado fisicamente
Tema 2. Teorías críticas da educación e a súa incidencia na escola actua e no contexto da EF e o deporte.	- Ideoloxías, curriculum oculto e a súa implicación na EF e no deporte. - A teoría da reprodución - As teorías da produción: corrente comunicativa

Tema 3. Condicionantes do proceso de ensino-aprendizaxe	- Estilos de comunicación e estilos de ensino - O profesor/a de Educación Física * O pensamento do profesor/a: Coñecemento profesional e preocupacións docentes * O comportamento do profesor/a: Destrezas docentes - O alumno/a ben educado/a fisicamente * O pensamento do/o alumno/a: Autoconcepto, percepcións, motivación, atención e atribución causal * O comportamento do/o alumno/a: Aspectos cuantitativos (variables de contexto, programa e diferenzas individuais) e cualitativos (estilos de participación)
Tema 4. A Educación física na escola na lexislación actual.	- Introducción aos elementos curriculares - Lexislación educativa - Proceso de concreción curricular: desde a lei á aula - Interdisciplinaridade e transversalidade
Tema 5.- Atención á diversidade e educación en valores na Educación Física e no deporte en idade escolar	- Principios de intervención educativos - Atención á diversidade individual e social na Educación Física - Aprendizaxe cooperativo - Educación en valores - Valores abordables desde a EF e o deporte en idade escolar - Experiencias de educación en valores

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A4 A9 A10 A13 B7 C1 C3	0	8	8
Portafolios do alumno	A4 A6 A7 A8 A9 A10 A11 B3 B4 B7 B11 B14 B15 B18 C1 C3 C4	18	30	48
Sesión maxistral	A4 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A13 B4 B7 B11 B14 B15 B17 B18 C4	20	20	40
Proba de ensaio	A4 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A13 B7 B14 B15 B17 C1 C3	5	26	31
Aprendizaxe colaborativa	A7 A8 A9 B4 B7 C1 C3 C7	8	12	20
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como sínteses de contidos de carácter teórico ou práctico.
Portafolios do alumno	É un cartafol ou archivarior ordenado por seccións, debidamente identificadas ou etiquetadas, que contén os rexistros ou materiais produto das actividades de aprendizaxe realizadas polo alumno nun período de tempo, cos comentarios e cualificacións asignadas polo profesor, o que permite visualizar o progreso do alumno. O portafolio ou cartafol inclúe todo o que fai o alumno, como: apuntamentos ou notas de clases, traballos de investigación, guías de traballo e o seu desenvolvemento, comentarios de notas, resumos, probas escritas, autoevaluacións, tarefas desenvolvidas, comentarios de progreso do alumno realizado polo profesor, etc.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como Cconferencia o método expositivo ou lección maxistral. Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Portafolios do alumno Proba de ensaio	As actividades reflexadas son aquelas que demandan a asistencia do alumno as titorías. Nesta materia contemplanse 3 tipos diferentes de titorías: - En pequeno grupo: son aquelas previstas no horario da materia que poderán utilizarse a indicación do profesorado para revisar actividades que teñana que ver co contido da materia - Tutorías individualizadas utilizando a plataforma moodle. - Tutorías personales/grupales no despacho do profesorado. O alumnado con matrícula a tempo parcial, falará cos docentes para consensuar os criterios de asistencia e avaliación paracada unha das oportunidades.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Aprendizaxe colaborativa	A7 A8 A9 B4 B7 C1 C3 C7	- As actividades avaliábeis, terán un valor de 2 puntos, realizándose 9 actividades de este carácter. -Elaboración dunha proposta/ proxecto baseada no fomento de estilos de vida activos e saudables no contexto do centro educativo. Terá un valor final de 1,5 puntos. Se realizará por parellas. * Realización dunha unidade didáctica de xeito individual	50

Proba de ensaio	A4 A6 A7 A8 A9 A10 A11 A13 B7 B14 B15 B17 C1 C3	o Se realizarán dos probas, cada unha con un valor 2,5 puntos. o A primeira se corresponderá cos temas 1 ao 3 e se celebrará unha vez finalizados dichos temas, a segunda con o 4 e 5, coincidirá coa data establecida para o exame final da oportunidade de xaneiro no calendario oficial de exames. o Se non supera a primeira proba poderá presentarse con toda a materia na proba final de xaneiro. o Cada proba exixirá unha calificación do 50% para ser superada.	50
-----------------	---	--	----

Observacións avaliación

O alumnado con matrícula a tempo parcial, deberá falar co profesorado para acordar os criterios de avaliación para cada unha das oportunidades. Os que non se atopen nesa situación especial, poderán elixir entre un sistema de avaliación formativa de carácter continua (auto, co e heteroevaluación) ou de avaliación final (heteroevaluación).

1. AVALIACIÓN FORMATIVA (CONTINUA)

Optar por este sistema de avaliación implica a asistencia polo menos ao 70% das clases presenciais, a elaboración do portafolio, a entrega de todas as actividades evaluativas (en tempo e forma), a realización da proposta/proxecto de intervención, a elaboración individual da unidade didáctica (obtendo entre estas tres últimas, polo menos 2,5 puntos) e a superación das probas de ensaio programadas.

a. Portafolio.

ou Non ten valor numérico, pero a súa entrega será requisito imprescindible para optar á avaliación formativa (continua).

ou Previo á realización da primeira proba de ensaio e da final, cada estudante presentará as rúbricas/listas de control de auto e coevaluación (de cada tema) co contido do seu portafolio. A non entrega destes documentos significará a perda da avaliación formativa (continua).

ou A realización do portafolios terá un seguimento por parte do profesorado nas tutorías (grupais ou individuais)

b. Actividades evaluativas.

ou Realizadas no horario de clase programado (poderá utilizarse a clase dos luns para xuntar ambos os grupos en horario de 9:00 a 11:00) ou en horarios non presenciais.

ou Poderán ser corrixidas no horario da tutoría presencial dos luns, polo que a asistencia a estas tutorías será obrigatoria e formará parte do requisito de asistencia ao 70% das sesións.

ou Se realizarán 9 actividades cun valor total de 2,5 puntos:

- Dous en cada un dos temas 1, 2, 3 e 5 (o valor de cada unha será de 0,25)

- Unha actividade grupal no tema 4 cun valor de 0,5

ou A non entrega de TODAS as actividades evaluativas ou non alcanzar a metade da puntuación no sumatorio das 9 actividades na primeira oportunidade implicará a perda da avaliación continua

ou Se algún estudante non pode asistir a clase no momento da elaboración ou a entrega, deberá enviala ou entregala con anterioridade

c. Proposta/proxecto de intervención

ou O produto final terá un valor de 1,5 puntos.

ou Cumprirá a estrutura que se presenta no Anexo I

ou Cada parella asistirá, polo menos, a dúas tutorías para a supervisión do traballo (cada unha previa á realización da primeira proba de ensaio e da final). A non asistencia a estas tutorías, implicará a non aceptación do traballo final

ou A non entrega ou non alcanzar a metade da puntuación na primeira oportunidade implicará a perda da avaliación continua

d. Proposta inicial/organizada dunha unidade didáctica. Realízase na aula de forma individual ao finalizar o tema 4 e terá un valor de 1 punto.

A non entrega ou non alcanzar a metade da puntuación na primeira oportunidade implicará a perda da avaliación continua

e. Probas de ensaio

ou Se realizarán dúas probas, cada unha cun valor 2,5 puntos:

- A primeira corresponderase cos temas 1, 2 e 3.

- A segunda co 4 e 5, coincidirá coa data establecida para a proba de ensaio final da oportunidade de xaneiro no calendario oficial de exames.

ou Se se supera a primeira, presentarase á segunda só cos temas 4 e 5. En caso contrario, con toda a materia na proba final.

ou Cada proba esixirá unha cualificación do 50% para ser superada.

ou As preguntas presentaranse en castelán, poderase realizar en calquera dos dous idiomas oficiais da Universidade da Coruña. O que desexe as preguntas en galego deberá solicitalo ao profesorado, polo menos cunha semana de antelación á data de realización.

Consideracións de face ao mantemento de cualificacións e/ou partes da materia no caso de cumprir todos os criterios da avaliación formativa (continua):

ou Ao que supere os apartados b, c e d, pero que suspenda a proba de ensaio final, gardaráselle esta parte da cualificación para futuras convocatorias. Isto será igualmente de aplicación para o alumnado de cursos anteriores.

ou Ao que supere só una das probas de ensaio, manteráselle a cualificación para a oportunidade de xullo, pero non para futuras convocatorias.

2. AVALIACIÓN FINAL

Optará a ela, o alumnado que perda o dereito á avaliación continua e aquel que así o desexe. Non elaborarán o portafolio, nin se presentarán ás probas parciais, nin estarán obrigados a cumprir a asistencia.

Han de realizar a proba final na data marcada no calendario oficial de exames e para superar a materia deberá obter ou superar o 70% (7 sobre 10 puntos).

Fontes de información

Bibliografía básica	- VAZQUEZ GOMEZ, B. Y OTROS ((2001)). Bases educativas de la actividad física y el deporte. Madrid. Síntesis - AYUSTE, A., FLECHA, R., y OTROS ((1994)). Planteamientos de la pedagogía crítica. Comunicar y transformar. Barcelona. Graó. - MINISTERIO DE EDUCACION ((2006)). (BOE n. 106 DE 4/5/2006)Ley Orgánica de Educación . - MINISTERIO DE EDUCACIÓN (2013). Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. BOE nº 295, de 10 de diciembre de 2013. - XUNTA DE GALICIA ((2007)). Novos Currículos de Educación Secundaria Obligatoria en la Comunidad Autonoma de Galicia. Santiago: Xunta de Galicia - LLEIXA, T.y OTROS ((2002)). Multiculturalismo y Educación Física. Barcelona. Paidotribo. - UREÑA, F. (Coordinador) (2010). La educación física en secundaria basada en competencias.Proyecto curricular y programación.. Barcelona. Inde Esta bibliografía básica puede verse modificada a principio de curso por la aparición de nuevas fuentes de documentación que se consideren interesantes para la materia
Bibliografía complementaria	- PRAT, M. y SOLER, S. ((2003)). Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte. Barcelona.Inde. - LLEIXA, T. y SOLER,S. ((2004)). Actividad física y deporte en las sociedades multiculturales. Barcelona. Horsori. - PUJOLAS, P. ((2001)). Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en educación obligatoria. Málaga. Aljibe - SIEDENTOP, D. ((1998)). Aprender a enseñar. Barcelona. INDE - LOPEZ PASTOR, V., MONJAS,R. Y PEREZ,D. ((2003)). Buscando alternativas a la forma de entender y practicar la educación física.. Barcelona. Inde. - TINNING, R. ((1990)). Ideology and physical education. Geelong. Deakin University. - CARRANZA, M. y MORA, J.M. ((2003)). Educación Física y valores: educando en un mundo complejo.. Barcelona. Graó. - SICILIA, A. y FERNÁNDEZ-BALBOA (Coordinadores) ((2005)). La otra cara de la enseñanza. La educación Física desde una perspectiva crítica.. Barcelona. INDE - SANTOS GUERRA, M.A. ((2008)). La pedagogía contra Frankenstein. Y otros textos sobre el desaliento educativo. Barcelona. Graó - PIÉRON, M. ((1999)). Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas. Barcelona. Inde. - ESCARTÍ, A. (coord.) ((2005)). Responsabilidad personal y social a través de la educación física y el deporte. Barcelona. Graó - IMBERNÓN, F.(coord) ((2005)). Vivencias de maestros y maestras. Compartir desde la práctica educativa. Barcelona. Graó - CONTRERAS, O. y CUEVAS, R. (coords.) (2011). Las competencias básicas en la educación física.. Barcelona. Inde

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Psicoloxía da actividade física e do deporte/620G01011

Socioloxía da actividade física e do deporte/620G01015

Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01022

Planificación do proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01035

Prácticum/620G01040

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías